Gemeente Midden-Delfland
Anna van Raesfeltstraat 37, Postbus 1, 2636 ZG Schipluiden
T (015) 380 41 11, F (015) 380 99 92
E gemeente@middendelfland.nl, I www.middendelfland.nl

Datum	31 augustus 2023
Nummer	2023-09-
Datum commissievergadering	12 september 2023
Datum raadsvergadering	26 september 2023

Oplegger

Zaaknummer	503318
Onderwerp	Water- en rioleringsprogramma 2024-2030
Portefeuillehouder	W. Renzen - van Leeuwen
Uiterste behandeldatum (met toelichting)	
Eerdere besluitvorming	
Samenvatting voorstel	De gemeente heeft vanuit de wet een aantal specifieke waterzorgplichten en daarmee taken op het gebied van afvalwater, hemelwater en grondwater. Het Water- en rioleringsprogramma bevat het gemeentelijke beleidskader voor de invulling van deze zorgplichten voor de periode 2024-2030. Daarnaast biedt het WRP een onderbouwing voor een kostendekkende riool- en waterzorgheffing. Met het vaststellen van dit WRP en de bijbehorende heffing kunnen de wettelijke taken verantwoord worden uitgevoerd.
Beslispunten	De gemeenteraad besluit om: 1. Het Water- en rioleringsprogramma (WRP) 2024-2030 Midden-Delfland vast te stellen. 2. De riool- en waterzorgheffing voor de jaren 2024-2030 conform het WRP vast te stellen. 3. In te stemmen met scenario 2; een tariefstijging van 7,5%.
Bijlage(n)	
Advies commissie	

Raadsbesluit	o Akkoord / o Niet akkoord	
	Opmerking:	
	Datum van besluit gemeenteraad:	
	A. de Vos griffier	Drs. A.P.J. van Hemmen voorzitter

Inleiding

Het verwijderen van afvalwater uit de leefomgeving is een primaire voorwaarde voor de volksgezondheid. De gemeente Midden-Delfland heeft daarom wettelijke taken (zorgplichten) op het gebied van afvalwater, hemelwater en grondwater en beleidstaken voor klimaatadaptatie. Dit Water- en rioleringsprogramma 2024-2030 ('WRP', voorheen gemeentelijk rioleringsplan 'GRP') beschrijft:

- Het beleid (de doelen en de strategie) en een uitvoeringsplan op hoofdlijnen om de wettelijke taken op het gebied van afvalwater, hemel- en grondwater in te vullen.
- De beleidstaken rond klimaatadaptatie. Hoe wordt met het veranderende klimaat omgegaan en wat betekent dat voor het waterbeleid. Het nieuwe Water- en Rioleringsplan zet nadrukkelijk in op het tegengaan van wateroverlast en draagt zo bij aan een klimaatbestendige leefomgeving.
- De bekostiging van het uitvoeren van deze taken en de benodigde personele middelen.

De maatregelen die hiervoor nodig zijn, zijn op hoofdlijnen in dit plan beschreven. Verdere detailuitwerking vindt plaats in de jaarlijkse operationele programma's.
Dit WRP 2024-2030 is een vervolg op het GRP 2016-2020 dat in 2019 met vier jaar is verlengd. De raad is het bevoegd gezag om het WRP vast te stellen.

Beoogd maatschappelijk effect

- Bijdragen aan een goede volksgezondheid.
- Bijdragen aan een schone en prettige leefomgeving.
- Bijdragen aan een klimaatbestendige, waterrobuuste en duurzame gemeente.
- Inwoners kwaliteit leveren tegen maatschappelijk aanvaardbare kosten.

Argumenten

1.1 Hiermee wordt de invulling van de wettelijke watertaken vastgelegd

De gemeente heeft een drietal watertaken:

- de inzameling en transport van stedelijk afvalwater;
- de inzameling van overtollig afvloeiend hemelwater; en
- het treffen van maatregelen in openbaar gebied om structureel nadelige gevolgen door de grondwaterstand voor de aan de grond gegeven bestemming zoveel mogelijk te voorkomen of te beperken mits dit doelmatig is en voor zover er geen verantwoordelijkheid bestaat voor andere overheid.

In dit Water- en rioleringsprogramma 2024-2030 is beschreven hoe de gemeente deze wettelijke watertaken gaat invullen. Daartoe is de toekomstvisie voor de riolering beschreven. Een bijbehorende strategie beschrijft vervolgens hoe we aan de hand van beleidsdoelen van de huidige situatie geleidelijk komen naar het wensbeeld voor de toekomst. De maatregelen die hiervoor nodig zijn, zijn op hoofdlijnen in dit plan beschreven. Verdere detailuitwerking vindt plaats in de jaarlijkse operationele programma's.

1.2 Een aangepaste invulling van de wettelijke watertaken ten opzichte van het GRP 2016-2020/2024 is noodzakelijk vanwege klimaatverandering en aanpassingen om taken nog beter uit te voeren.

Vanwege de wijziging van het klimaat zijn maatregelen noodzakelijk om grote schade door piekbuien te voorkomen. Ook langdurige droogte kan negatieve gevolgen hebben en bijvoorbeeld leiden tot slechtere waterkwaliteit, grondwatertekorten en bodemdaling. In 2050 moet Midden-Delfland conform het Kompas voor de Leefomgeving en de afspraken uit het Deltaprogramma Ruimtelijke Adaptatie volledig gesteld staan om de wijzigingen in het klimaat adequaat op te vangen. In het WRP is de strategie opgenomen hoe dat doel dichterbij wordt gebracht.
Naast de aanpak van wateroverlast door extreme neerslag zal de riolerings- en waterzorg voortaan meer inzetten op het scheiden van vuil en schoon waterstromen. Daarnaast is het streven dat grondwaterstanden in de zomer niet te ver mogen zakken, zodat voldoende water in de bodem beschikbaar is om verdroging van groenvoorzieningen en houten paalfunderingen te voorkomen, ook bij langere perioden van droogte.

Ook is het stimuleren van bewoners en bedrijven op het gebied van klimaatadaptatie opgenomen. Immers een groot deel van het gemeentelijk grondgebied is privaat eigendom. Klimaatadaptatie kan de gemeente niet alleen. Bewustzijn bij inwoners wordt versterkt door het in de komende planperiode zwaarder inzetten op communicatie rond de gevolgen van klimaatverandering en de eigen verantwoordelijkheid van de inwoners in de te nemen maatregelen. Ook de belangrijkste uitgangspunten voor de aanpak van de grondwaterzorgplicht worden vastgesteld.

In het WRP is aangegeven op welke wijze de bestaande voorzieningen voor riolering en water in stand worden gehouden en hoe dit wordt gefinancierd. We gaan zuinig om met middelen. In dit WRP introduceren we daarom het toewerken naar een meer risico-gestuurde benadering op basis van de criteria voor zowel investeringen als beheer. De watertaken worden daarbij zodanig uitgevoerd dat het systeem optimaal presteert, tegen acceptabele kosten en risico's. De risico-gestuurde benadering wordt in de planperiode verder uitgewerkt en geïmplementeerd.

1.3 Met dit WRP voldoen we aan de eisen van de Omgevingswet.
Vanaf 1 januari 2024 treedt de Omgevingswet in werking. De visie en de doelen uit dit WRP zijn hiermee onderdeel van de gemeentelijke Omgevingsvisie voor het thema water en riolering. Bij de visie hoort een programma water en riolering, waarin de voorgenomen activiteiten en bijbehorende kosten en financiering voor de planperiode worden vastgelegd. Dit is op hoofdlijnen in dit WRP opgenomen en wordt jaarlijks verder gedetailleerd in de operationele programma's.

2.1 Hiermee wordt voorzien in de dekkende bekostiging van de wettelijke zorgplichttaken voor de periode 2024-2030.

De kosten die te maken hebben met taken voor afvalwater, hemelwater en grondwater mogen worden gefinancierd uit de riool- en waterzorgheffing.
De tariefontwikkeling in dit nieuwe WRP is gebaseerd op het huidige beleid en het in dit WRP omschreven nieuwe beleid en is verwerkt in de meerjarenbegroting en het investeringsplan.

3.1 Meest geleidelijke verhoging van de riool- en waterzorgheffing
De meest redelijke optie, waarbij het tarief de komende perioden geleidelijk zal stijgen. Zonder dat de egalisatievoorziening volledig ingezet wordt.

Kanttekeningen

2.1 Verhoging van de rioolheffing kan weerstand geven bij de bewoners.
Enige jaren geleden is de rioolheffing verlaagd van € 227,64 naar €209,40. Hiermee werd geanticipeerd op de verwachting dat een lagere heffing mogelijk was. Nu alle noodzakelijke maatregelen daadwerkelijk onderzocht zijn en in de bekostiging zijn meegenomen en ook de flinke inflatie van het afgelopen jaren in de prijspeilen zijn doorgevoerd, blijkt dat een correctie op deze verlaging noodzakelijk is. De voorgestelde heffing is nog steeds lager dan in 2020 namelijk €225,00 in het jaar 2024.

Financiën

Het vaststellen van het nieuwe WRP is de gelegenheid om de heffing weer te laten aansluiten op vernieuwde prognoses. Uit berekeningen blijkt dat het huidige saldo in de egalisatievoorziening (€ 7.425.256) vanaf 2040 negatief wordt, wat niet mag (conform BBV). Een stijging van de riool- en waterzorgheffing is onontkoombaar en wordt voornamelijk veroorzaakt door toenemende kapitaalslasten van vervangingsinvesteringen van riolering en daarnaast door klimaatadaptatie, stijging van personeels- en overheadkosten en het uitvoeren van planmatig onderhoud. Daarnaast is de afgelopen jaren sprake geweest van een flinke prijsstijging die nu zichtbaar wordt in de ramingen van het nieuwe WRP.
Om de rioleringszorg te bekostigen is een riool- en waterzorgheffing voor de komende jaren berekend die kostendekkend is. In bijlage 9 van het WRP zijn 4 scenario's uitgewerkt en in het WRP benoemd (7.2.3 en 7.3).
- Scenario 0 "Handhaven huidig tarief". Is in onze ogen geen optie, gezien de stijgende kosten en egalisatievoorziening die vanaf 2040 negatief wordt.

- Scenario 1 “Forse éénmalige stijging tarief, daarna zo stabiel mogelijk. Gezien de forse stijging van > 70% mede (na eerdere tariefdaling) is dit een uiterste en naar ons idee geen optie.
- Scenario 2 “Verhogen tarief in stappen per planperiode”. De meest redelijke optie, waarbij het tarief de komende perioden geleidelijk zal stijgen. Zonder dat de egalisatievoorziening volledig ingezet wordt.
- Scenario 3 “Saldo egalisatiefonds zo laag mogelijk”. Ondanks een voor de inwoners zo laag (én laat) mogelijke stijging, balanceren we met de stand van de egalisatievoorziening vanaf 2040 rondom € 0. Hierbij een risico, enig ruimte voor eventuele tegenslagen is er niet.

Uitgaande van Scenario 2: Komende jaren is een stijging van 7,5% exclusief de nog toe te passen inflatiecorrectie noodzakelijk. De rioolheffing, stijgt in de komende planperiode eenmalig van € 209,40 naar € 225 in 2024 en blijft daarna gedurende de planperiode, gelijk (excl. indexatie voor inflatie). Een minder snelle stijging van het tarief leidt uiteindelijk tot een hogere kostendekkende heffing in de toekomst of tot een negatieve voorziening, hetgeen wettelijk niet toegestaan is.
Omdat recent de heffing in Midden-Delfland verlaagd is en pas in 2024 weer stijgt, behoort de heffing van Midden-Delfland nog steeds tot de lagere van vergelijkbare gemeenten in de omgeving.

Overzicht kostendekkende riool- en waterzorgheffing per jaar exclusief de nog toe te passen inflatiecorrectie

Riool- en waterzorgheffing	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
Per heffingseenheid (meestal woning)	€ 225	€ 225	€ 225	€ 225	€ 225	€ 225	€ 225

Ondanks de flinke prijsstijgingen voor investeringen in de riolering is de absolute stijging van de rioolheffing klein.

Communicatie en participatie

Het WRP is voor commentaar voorgelegd aan het Hoogheemraadschap van Delfland.
Daarnaast is de afdeling financiën nauw bij het opstellen van het WRP betrokken geweest.

In het kader van het opstellen van dit WRP is aan bewoners via de gemeentewebsite en Social Media kanalen van de gemeente gevraagd naar hun visie op het belang van de rioleringszorg. Daarbij hebben ze aangegeven wat zij het belangrijkst vinden. Dat is meegewogen bij het opstellen van dit WRP.

Vervolgstappen

In het WRP is nieuw beleid opgenomen. Na vaststelling door de raad dient het besluit daarom (digitaal) gepubliceerd te worden om in werking te kunnen treden. Formeel is het WRP een beleidsnotitie. Daartegen kan geen bezwaar of beroep worden ingesteld.

In de komende planperiode wordt onderzocht op welke wijze het WRP verder ingebed kan worden in de Omgevingsvisie en het Omgevingsplan van Midden-Delfland.

Reactie college op commissiebehandeling